

Journal of Child, Literature and Language Education – JCLLE

<http://dergipark.gov.tr/ceded>

Article type: Research

Received date: 18.06.2021

Accept date: 17.10.2021

Doi no: 10.47935/ceded.954140

Magical Realistic Elements in the Book "The Boy Climbing the Moon"

Naciye KARA*, Derya YILDIZ**

Abstract. Magical realistic works enable the child to get to know the world by making use of dreams, rich imagination and magic. In particular, the works of literature in which magical realism and fantasy are used in solving problems appear more frequently now. Because children's interests are close to the imaginary. In this context, magical realist books attract the attention of children. In this study, the magical realist elements in David Almond's book "The Boy Climbing to the Moon" were tried to be determined. In the study, document analysis method was used to collect the data and content analysis was used to analyze the data. Real and unreal elements are used together in the work. The author, who took both worlds to his work for the solution of the problems, did not give the message he wanted to give only in the real world, but also used the imaginary elements suitable for the worlds of children. In this context, it has been determined that the book has a magical realist narrative. As a magical realist children's novel, "The Boy Climbing to the Moon" helps children get to know the world and make connections between their imaginary worlds and the realities of adult life.

Keywords: Child Climbing the Moon, magical realism, children's literature.

* Necmetin Erbakan University, A.K. Education Faculty, Turkish Education Department, Konya, Turkey; ncykara12@gmail.com

** Necmettin Erbakan University, A.K. Education Faculty, Turkish Education Department, Konya, Turkey; deryacintasyildiz@gmail.com

“Ay’a Tırmanan Çocuk” Kitabında Yer Alan Büyülü Gerçekçi Ögeler

Naciye KARA*, Derya YILDIZ**

Öz. Büyülü gerçekçi yapıtlar çocuğun düşten, zengin hayal dünyasından ve büyüsellikten yararlanarak dünyayı tanımasını sağlar. Özellikle problemlerin çözülmesinde edebiyatın büyülü gerçekçilikten ve fantastikten yararlandığı yapıtlar karşımıza artık daha sık çıkmaktadır. Bu bağlamda büyülü gerçekçi kitaplar çocukların dikkatlerini çekmektedir. Bu çalışmada David Almond’ın “Ay’a Tırmanan Çocuk” kitabında yer alan büyülü gerçekçi ögeler belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada verilerin toplanması için doküman analizi yönteminden, verilerin çözümlenmesi için de içerik analizinden yararlanılmıştır. Eserde gerçek ve gerçekdışı unsurlar bir arada kullanılmıştır. Yazar, büyülü gerçekçi anlatım tarzı ile vermek istediği mesajı doğrudan öğretici ögelerle vermek yerine, çocuğu eğlendiren düşsel bir dünyada vermektedir. Sorunların çözümü için iki dünyayı da eserine alan yazar, vermek istediği mesajı salt gerçek dünyada vermemiş, çocukların dünyalarına uygun olan düşsel ögeleri de kullanmıştır. Bu bağlamda kitabın büyülü gerçekçi anlatıma sahip olduğu belirlenmiştir. “Ay’a Tırmanan Çocuk” büyülü gerçekçi bir çocuk romanı olarak çocukların dünyayı tanımalarına, kendi düşsel dünyaları ile yetişkin yaşamının gerçeklikleri arasında bağ kurmalarına yardım etmektedir.

Anahtar kelimeler: Ay’a Tırmanan Çocuk, büyülü gerçekçilik, çocuk edebiyatı.

*^{ID} Necmettin Erbakan Üniversitesi, A.K. Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, Konya, Turkey; ncykara12@gmail.com

**^{ID} Necmettin Erbakan Üniversitesi, A.K. Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, Konya, Turkey; deryacintasyildiz@gmail.com

1. Giriş

Sınırlarının tam olarak çizilmesinin uzun zaman aldığı büyüülü gerçekçilik olağan ve olağandışının, kahramanı ve okuru şaşırtmayan bir kurguyla gerçekçi bir dille sunulmasıdır. Büyüülü gerçekçiliğin resimle ilişkisini inceleyen Irene Guenther'e (2012) göre "büyüülü gerçekçi" kavramını ilk kez kullanan Alman romantigi Novalis'tir (1772 -1801) ve Novalis, bu kavramı felsefede "büyüülü idealist" kavramıyla birlikte kullanır.

Büyüülü gerçekçilik terimini sanat alanında ilk olarak Alman sanat eleştirmeni ve Franz Roh, 1925 yılında yayımlanmış olduğu *Nach-expressionismus, magischer Realismus: Probleme der neuesten europaischer Malerei* (Dışavurumculuk Sonrası, Büyüülü Gerçekçilik: Yeni Avrupa Resim Sanatındaki Sorunlar) adlı eserinde, kullanmıştır. İtalyan yazar ve eleştirmen Massimo Bontempelli (1878-1960) ise "büyüülü gerçekçilik" terimini edebiyat alanında ilk defa kullanan isimdir (Turgut, 2003: 14).

Cuddon'a (1999) göre daha çok Latin Amerikalı yazarların eserlerinde bir akım olarak kendini gösteren büyüülü gerçekçiliğin en tanınmış yazarı, Cien años de soledad (Yüzyıllık Yalnızlık) isimli eseri ile Kolombiyalı yazar Gabriel García Márquez'dir. Arjantinli yazar Jorge Luis Borges'in 1935 yılında yayımlanan *Historia universal de la infamia* (Alçaklığın Evrensel Tarihi) isimli eseri, ilk büyüülü gerçekçilik çalışması olarak kabul edilmektedir.

"Dünya edebiyatında büyüülü gerçekçi anlayışla eser kaleme alan yazarlara Alejo Carpentier (Küba), Angela Carter (İngiltere), Arturo Uslar Pietri (Venezuela), Bianco ve Julio Cortazar (Arjantin), Carlos Fuentes (Meksika), Eduardo Mallea (Arjantin), Ernesto Sabato (Arjantin), Ernst Junger (Almanya), Francisco Tario, (Meksika), Gabriel García Márquez (Kolombiya), Günter Grass (Almanya), Isabel Allende (Şili), Italo Calvino (İtalya), Jacques Stephen Alexis (Haiti), Janet Frame (Yeni Zelanda), Jeanette Winterson (İngiltere), Jorge Luis Borges (Arjantin), Juan Carlos Onetti (Uruguay) Juan Rulfo (Meksika), Labrador Ruiz (Küba), Laura Esquivel (Meksika), Maria Luisa Bombal (Şili), Mikhail Bulgakov (Rusya), Salman Rushdie (İngiltere) ve Silvina Occampo (Arjantin) gibi isimler örnek verilebilir" (Ergeç, 2020: 462).

Ergeç'e (2020) göre büyüülü gerçekçilik zamanla Latin Amerika'dan diğer ülkelere de yayılarak birçok ülkede edebi alanda kendini göstermiştir. Büyüülü gerçekçiliğin olduğu eserlerde olağanüstülükler, gerçekçi öğelerle aynı düzlemde yer alır ve bu metinlerde büyüülü gerçekçi öğeler gerçekçi bir dille aktarılır. Ayrıca kahramanlar, büyüülü gerçekçi öğeleri sıradan bir durum gibi karşılar. Dolayısıyla büyüülü gerçekçi metinlerde gerçek ve olağandışı herhangi bir çatışmaya girmez.

Genel anlamda büyüülü gerçekçilik Latin Amerika'nın roman alanında o yıllara kadar en üretken dönemi olarak bilinen 1950'ler ve 1960'larda farklı şekillerde ortaya çıkmış ve farklı kelimelerle ifade edilmiştir (Özüm, 2009: 13 -14).

Bars’a (2013) göre aslında eskiden beri var olan büyü gerçeğiliğın isimlendirilmesi ancak 20. yüzyılda gerçekleşmektedir. Dolayısıyla büyü gerçeğilik folklorik ürünlerde yer alan ve günümüze kadar uygulanan bir anlatım tarzıdır; yeni bir sanat yaklaşımı değildir. Ayrıca bu terim bir akım olarak değil anlatım tarzı olarak kullanılmıştır ve büyü gerçeğilik akımı Türkiye’ye bir akım olarak 1980’li yıllarda gelmiştir. Ergeç’e (2020) göre Türk edebiyatında büyü gerçeğilik akımının etkisinde eserler kaleme alan yazarlarımız Buket Uzuner, Elif Şafak, Hasan Ali Toptaş, İhsan Oktay Anar, Latife Tekin, Nazan Bekiroğlu ve Nazlı Eray’dır.

Öktemgil’e (2003) göre büyü gerçeğiliğın sınırları tam olarak çizilememiştir ve tanımının yapılmasında zorlanılmıştır. Bunun en önemli nedeni de büyü gerçeğilik kavramının fantastikle arasındaki farkların belirlenememesi ve iki kavram arasındaki sınırların çizilememesidir. Bu sebeple fantastik kurgunun iyi bilinmesi gerekir.

Büyü gerçeğiliğın metinlerle fantastik metinleri karıştırmamak gerekir. Todorov’a (2004) göre fantastik üç koşulu yerine getirmelidir. İlk olarak, metin, okuyucunun anlatılanlarla doğal ile doğaüstü arasında kararsızlık duymasını sağlamalıdır. İkinci olarak, bu kararsızlığı metindeki kahraman da yaşamalıdır. Son olarak ise okuyucu metin karşısında bir tavır almalıdır.

Roland Walter, büyü gerçeğiliğın metinlerin sahip olduğu ayırıcı üç özelliğın olduğu görüşündedir. Bu özellikler şunlardır:

1. Büyü gerçeğilikte; yazarın, anlatıcıların, kahramanların olağandışı olağan algılamaları ve okuyucunun da bunu sorgulamaması (Walter 1993: 19),
2. Gerçeğiliğın ve büyü olanın uyumlu bir bütünlük içerisinde olması,
3. Yazarın ketumluğu (Walter 1993: 20). Yazar, kaleme almış olduğu olayları açıklamamalıdır. Çünkü büyü gerçeğilikte olayların sorgulanma durumu yoktur. Dolayısıyla yazarın ketum olmasından kastedilen yazarın gerçek ve olağanüstünün arasındaki uyumu bozmamasıdır. Bu öge aynı şekilde kahramanlar için de geçerlidir. (Walter, 1993’ten akt. Erdem, 2011: 179).

Cuddon’a (1999) göre büyü gerçeğilik akımında, gerçekçi ve fantastik öğelerin bir arada olması, dolambaçlı anlatıma ve gizemli konulara, zaman kaymalarına, rüyalara, cinlere, perilere ve açıklanamayan şaşırtmalara yer verilmesi bu akımın önemli görülen özelliklerindedir.

“Eğer bir hayalet kahvaltı masanıza oturur ve siz de korkar, dehşete düşerseniz bu [türce] korku ya da fantastik olur. Ancak eğer, ‘Ah, bir hayalet; lütfen şu reçeli bana uzatır mısın?’ dersiniz büyü gerçeğilik olur” (Acheson ve Ross 2005:48). Erdem (2001) bu tanıma eklemeye yaparak başka bir boyut kazandırmıştır. ‘Ah, bir hayalet; lütfen şu reçeli bana uzatır mısın?’ dedikten sonra hayalet: ‘Benim büyükannem çok güzel soğan reçeli yapardı.’ der ve siz buna karşılık “Saçmalama, soğanın reçeli yapılmaz!” dersiniz, işte o zaman anlatı büyü gerçeğiliğın olur” (Erdem, 2011: 175-176).

Verilen örneklerde de görüldüğü gibi büyülü gerçekçi metinlerde gerçek ve gerçekdışı bir arada uyumlu bir şekilde yer alır. Kahraman bu iki zıtlığın bir arada olmasına şaşırılmaz ve bu sürece kendisi de dâhil olur. Eğer gerçek ve gerçekdışı uyumlu bir şekilde aynı zeminde yer almazsa ve kitabın kahramanı gerçekdışı unsurlar karşısında şaşırma veya korkma tepkisi verirse bu fantastik olur.

Gerçeğin ve düşün belli bir dengede buluşturulduğu büyülü gerçekçi metinlerde, gereken dengeyi sağlamak için metinlerde geleneksel anlatılar kullanılır. Ancak bu geleneksel anlatılar, modern anlatılarla buluşturulurken geleneksel anlatıların yapısında değişimler olur. Büyülü gerçekçi metinlerde fantastik öğeler gerçeğin yanında yer alır. Romandaki kahramanlar olağanüstü olaylar karşısında şaşırılmaz. Şaşırtıcı olaylar okurlar için söz konusudur. Öte yandan bu durum okurlar için de kısa sürmektedir. Okur metnin mantığını anlar ve şaşırma durumu ortadan kalkar. Bu metinlerde anlatıcı fantastik unsurlar ile ilgili herhangi bir açıklama yapmaz. Büyülü gerçekçi romanlardaki dünya masal ve efsane başta olmak üzere geleneksel anlatı türlerinden yararlanılarak yaratılan, büyülü yanı bulunan bildiğimiz dünyadır ve burada yaşamın anlamlı gerçeklerinden uzaklaşmaz. Bu nedenle Luis Leal, büyülü gerçekçiliğin gerçekliğe karşı takınılan bir tavır olduğunu belirtir (Özdemir, 2013: 1288-89).

Onay'a (2011) göre büyülü gerçekçilikte okuyucu doğal olan ve doğaüstü olanın bir arada olmasını yadırgamaz. Bu metinlerde olaylar evrenin yasalarına aykırı şekilde gerçekleşir. Olayların doğru olup olmadığı araştırılmaz ve yazar bunları açıklama girişiminde de bulunmaz. Ayrıca bu anlatıda gerçek ve gerçekdışı olan aynı düzlemedir.

Büyülü gerçekçi metinlerde düş ve gerçekçiliğin bağının daha güçlü olması için çeşitli dil oyunları yer alır. Dili özgün kullanma, mecaz ifadeler bu yolda başvuru olan adımlardan birkaçıdır. Bars (2012), buradan hareketle büyülü gerçekçilik üslûbu ile şu özelliklere değinmiştir:

a. Büyülü gerçekçilik hayatta gerçekleşmesi imkânsız olan durum, olay ve kahramanları, itibarî âlemden normalmiş gibi gösterir. Gerçeği ve fantastiği birleştirerek her şeyi doğal bir şekilde sunar. Böylelikle sıradan olayları gerçek dışı bir masal gibi anlatır. Bu tür üslûpta yer alan evren, birtakım gerçeküstü öğelere sahiptir. Bu gerçeküstü öğeler metnin yazarı, metindeki kahramanlar ve okuyucular tarafından gerçekdışı olarak değerlendirilmez, gerçekliğin bir parçası olarak görülür. Başka bir ifade ile gerçeküstülüğün gerçekle ilişkisi sorgulanmaz. Yazar ve karakterler gerçeğin içindeki gerçeküstü olaylarına kayıtsız bir tavır takınırlar. Olaylar gerçek bir evrende gelişir, bu evren gerçekdışı olaylarla süslenir, karakterler de bu gerçek dışılıklara kayıtsız görünür.

b. Büyülü gerçekçi metinler büyü ile gerçeğin karışımı olan "melez" anlatılardır. Bu bakımdan "melezlik" bu anlatıların en temel niteliklerindedir. Metinlerin çoğunda yaşayanlarla ölümler, gerçeklerle kurgu, gerçek ile büyü arasındaki sınırlar kalkar ki bu durum melezleştirme olarak

kabul edilir. Büyülü gerçekçi metinlerde gerçekçiliğin, gerçekçi ve büyülü düzeyleri arasında uyumlu bir bütünlük bulunmaktadır. Büyülü gerçekçi metinlerde büyü ile gerçeklik arasında kurulan bu denge biraz hileli bir şekilde işlemektedir.

c. Büyülü gerçekçi metinlerin önemli özelliklerinden biri de yazarın ketumluğudur. Yazarın ketumluğundan kastedilen yazarın, doğaüstü ve gerçeğin uyumlu bütünlüğünü zedelemeyecek şekilde olaylara yaklaşmasıdır. Yazar, olaylara açıklamalar getiren bir gözlemci gibi yaklaşmaz.

d. Büyülü gerçekçi metinlerde zaman ve uzam çarpıtılarak sunulur, bunlara karşı rasyonel olmayan bir yaklaşım vardır. Olaylar arasında neden-sonuç ilişkileri yer almaz. Zaman ve uzamı gerçekçi metinlerin işlediği şekilden farklı ele almak, onları çarpıtmak, neden-sonuç ilişkilerini göz ardı etmek, gerçekliğin farklı biçimlerini açığa çıkarmak büyülü gerçekçi metinlerin önemli niteliklerindedir. Büyülü gerçekçilikte, kronolojik, düz çizgisel akıp giden zaman algısı yoktur. Mitsel mekânların kullanımı ve geçmişe dönüş ve geleceğe gidişler sayesinde oluşturulan çevrimsel bir zaman algısı bulunur.

e. Büyülü gerçekçi metinlerde anlamı güçlendirmek için zıt sözcükler bir arada kullanılır, mecazlar, simgeler gibi söz sanatlarına sıkça başvurulur. Metinlerde dille çeşitli oyunlar oynanarak düş ve gerçekçilik daha belirgin hale getirilmeye çalışılır. Dil özgün bir biçimde kullanılır, mecazlı ifadeler geniş yer tutar. Olağanüstünün sıradanlaşması, gerçekliğin bir parçası haline getirilmesi için detaylı tasvirlerle başvurulur (Bars, 2012: 32-33).

Büyülü gerçekçiliğin yukarıda ifade özellikleri çocuk edebiyatında kullanılabilirliğini işaret etmektedir. Bu bağlamda büyülü gerçekçilik ve çocuk edebiyatı ilişkisini ele almak gerekir.

1.1 Büyülü Gerçekçilik ve Çocuk Edebiyatı

“Çocuk edebiyatı, çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacı ile üretilen çocukçu bir edebiyattır” (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007: 19).

“Çocuk edebiyatı, dil ve kişilik gelişimi, bilişsel ve sosyal gelişim gibi eğitici yönü yanında, duygu, düşünce, hayal ve sanat-estetik eğitimi ile çocukların iç dünyalarını zenginleştiren ve yetişkin edebiyatından yalnızca derece farkı olan bir edebiyat-sanat alanıdır” (Şirin, 2016: 30)

Sever’e (2013) göre okumada duyma ve düşünme okura aittir ve bu çocuk edebiyatında da geçerlidir. Kaba bir gerçeklikle aktarılan yargılar, çocuğun duygu ve düşünme üretimini olumsuz etkiler. Duyma ve düşünme sorumluluğunu çocuğa bırakmayan yazarın amacı çocuğa sadece kendi doğrusunu öğütlemektir. Hâlbuki çocuk edebiyatının amacı öğüt vermek değildir. Çocuk edebiyatının temel amacı çocuklara yaşam gerçeği hakkında kurgular yoluyla ipuçları vermek, anadilinin kullanımını sezdirmek ve yazılı kültürle doğru bir etkileşim kuran bireyler yetiştirebilmektir.

Çocuk edebiyatında büyülü gerçekçiliğin kullanılması öğretici unsurun doğrudan verilmemesi ve çocuğun dünyasına hayal gücüne uygun bir şekilde verilmesi açısından da son derece önemlidir. Çünkü nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinin önemli özelliklerden biri de doğrudan öğüt içermemesi gerektiğidir. Çocuk edebiyatı eğlendirici ve estetik olmalıdır. Didaktik öge bu eğlence ve estetiğin içinde örtük bir şekilde çocuğa sezdirilir. Büyüülü gerçekçilik tam bu noktada devreye girerek çocuğun eğlenerek yaşam gerçeğine hazırlanmasını sağlar.

Karaman (2015), günümüzde iletişim araçlarıyla sihir ve büyüünün tekrar canlandırılmaya çalışıldığını ve bu yönde olumlu bir algının oluşturulduğu belirtmektedir. Özellikle de dünya edebiyatından çevrilen sihir ve büyüünün yer aldığı kitaplar fantastik edebiyat adıyla yaygınlaşmakta ve çocuklar, gençler bu edebiyata büyük ilgi duymaktadır.

Latham (2007), çalışmasında gençlik edebiyatının, gençleri toplumun normlarına hazırladığını ve gençleri toplumun üretken bir vatandaşı olacak şekilde yetiştirdiğini belirtir. Gençlik edebiyatı sayesinde gençler, toplumun istediği yönde gelişir. Büyüülü gerçekçilik ise bu işlevin tersine egemen yapıları sorgular. Bu noktada gençlik edebiyatı ve büyülü gerçekçiliğin işlevleri uyuşmamaktadır. Fakat büyülü gerçekçilik gençlerin yaşadığı çatışmaları ortaya koymak ve gençlere bunu göstermek için uygun bir anlatım tarzıdır.

Kuşçu'ya (2014) göre "Latham'ın söylediklerini çocuk edebiyatı açısından da değerlendirmek mümkündür. Çocukların da gençler gibi, yetişkinlerden çok başka duygusal ve düşünsel dünyaları vardır ve yetişkin dünyasında yer almaya hazırlanırlar."

Çocuk edebiyatının en temel özelliklerinden biri de çocuğu ve çocukluğu ele alan; çocuğu ve çocukluğu anlayan eserler olmasıdır. Ayrıca çocuk edebiyatı "çocuk bakışı", "çocuğa göre" lik ve "çocuk gerçekliği" ile yazılan edebiyattır. Çocuk gerçekliği ise çocuğun dünyasının yetişkinden farklı olması, çocuğun alımlamasının kendine özgü olması ve yine kendine özgü konu, duyarlılık ve davranışları içermesidir (Şirin, 2016: 23-24). Büyüülü gerçekçi metinler oluşturulurken bu çocuksu bakıştan, çocuğa görelilik ve çocuk gerçekliğinden daha kolay yararlanılabilir bu da çocuk edebiyatı alanında büyülü gerçekçi metinlerin yazımını kolaylaştırmaktadır.

Bowers, çocukların dünyayı, kendi düş güçlerinden yola çıkarak –gerçek dünya olarak tanıdıkları şeyle bağlarını kaybetmeden- keşfetmeleri için, büyülü gerçekçiliğin mükemmel bir araç olduğunu söyler (Bowers, 2004'ten akt. Küçükler Kuşçu, 2014: 123).

Büyüülü gerçekçi yapıtlar çocuğun düşten, zengin hayal dünyasından ve büyüsellikten yararlanarak çocuğun gerçek yaşama hazırlanmasını ve dünyayı tanımmasını sağlar. Özellikle problemlerin çözülmesinde edebiyatın büyülü gerçekçilikten ve fantastikten yararlandığı çocuk edebiyatı yapıtları karşımıza artık daha sık çıkmaktadır (Aslan, 2017: 45).

Çocuk hatta bir yetişkin ruhunun bile fantastik ve büyülü gerçekçi eserlere ihtiyacı olduğu bir gerçektir. Kitaplar bizleri bulduğumuz dünyadan alıp farklı dünyalara yolculuk etmemizi sağlar. Çocuklar bu yolculuklara en çok da büyülü gerçekçi bir kitapla çıkmayı severler. Çocukların bu ihtiyacını karşılamak amacıyla büyülü gerçekçiliğe ve çocuk edebiyatına hâkim olunarak bu yönde yazılmış nitelikli çocuk yapıtlarıyla çocuğu buluşturmak gerekir.

“Çocuklara seslenen yapıtlar çocuğun coşkusuna, heyecanına, düşüncelerine ve gülmece anlayışına dil ve çizginin anlatım gücüyle ulaşabilmeyi başarabildiği oranda yazılı ve görsel bir uyaran olarak işlevini yerine getirebilir” (Sever, 2013: 197). Çocuğun hayal dünyasını geliştirmek ise çocuğu düşsel ögeleri içeren nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri ile buluşturmaktan geçer. Çünkü çocukların ilgileri düşsel olana daha yakındır. Bu bağlamda büyülü gerçekçi kitaplar çocukların dikkatlerini çekmektedir.

Bu çalışmanın problem tümcesini “David Almond’ın “Ay’a Tırmanan Çocuk” kitabında yer alan büyülü gerçekçi ögeleri nelerdir?” oluşturmaktadır. David Almond çocuk edebiyatı alanında nitelikli eserler verdiği ve çocuklar tarafından çok okunan bir yazar olduğu için seçilmiştir. Alan yazının incelenmesi sonucunda büyülü gerçekçilik ve çocuk edebiyatına dair araştırmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Araştırmanın alan yazına bu bakımdan katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli/ Deseni

“Ay’a Tırmanan Çocuk” adlı yapıtı büyülü gerçekçi ögeler bakımından incelemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Özmen ve Karamustafaoğlu (2019), doküman incelemesinin araştırmanın konusu ile ilgili bilgi içeren materyallerin analizi olduğunu belirterek bu materyallerin; kitap, dergi, gazete, arşiv, mektup, resmi yayın ve istatistikler olabileceği gibi konuyla ilgili film, video veya fotoğraflar şeklinde de olabileceğini ifade eder.

2.2. İncelenen Doküman

Bu araştırmanın çalışma materyalini David Almond’ın “Ay’a Tırmanan Çocuk” kitabı oluşturur. Alan uzmanlarının görüşleri ve alan yazını incelemesi sonucunda büyülü gerçekçi ögeler içeren kitaplar incelenmiş ve çocuklar tarafından çokça okunan “Ay’a Tırmanan Çocuk” isimli eserin çalışmanın amacına uygun olduğu belirlenmiştir. Bu bakımdan inceleme nesnesinin belirlenmesi için amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine incelenmesine imkân veren örnekleme yöntemlerinden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Büyülü gerçekçilik çocuklara zengin bir hayal dünyası sunduğu için “Ay’a Tırmanan Çocuk” adlı eserin çözümlenmesine karar verilmiştir.

David Almond'ın kaleme almış olduğu kitabı, Polly Dunbar resimlemiş, Mine Kazmaoğlu ise Türkçeye çevirmiştir. Türkçe hakları Günışığı Kitaplığı'na ait olan kitap 144 sayfadan oluşmaktadır. Kitabın ilk baskısı 2011 yılının aralık ayındadır. Araştırmada incelenen kitap ise Eylül 2020' de basılmış olan 14. baskıdır. 12x18 cm ebata sahip olan kitap çocuklar için idealdir. Çalışmanın amacına ulaşmasında temel oluşturan bu kitap, çocuk kitabında yer alan büyümlü gerçekçi öğeler açısından incelenmiştir. David Almond çocuk edebiyatı alanında fantastik ve büyümlü gerçekçi türde önemli eserler verdiğinden ve "Ay'a Tırmanan Çocuk" kitabının nitelikli bir eser olduğu düşünüldüğünden bu kitap seçilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Veriler çözümlenmesinde içerik analizinden faydalanılmıştır. Glesne (2012), içerik analizinin araştırmanın amacıyla ilgili toplanan verilerin kodlanması, sınıflama-tanımlama ve tanımlama-sınıflama biçiminde ilerleyen bir süreç olduğuna dikkat çeker. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2013) göre içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir tekniktir. İçerik analizinde bir mesajın belli özelliklerinin objektif ve sistematik bir şekilde tanınmasına yönelik çıkarımlar yapılır. Araştırmada içerik analizi yapılırken bulgular temalaştırılmıştır. Gerçek ve gerçekdışının uyumu, olağandışı karakterler, sorunların çözümü, dilin masalsı kullanımı ve zamanda kayma olmak üzere beş temanın kitapla ilişkisi incelenmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Creswell' e (2003) göre nitel araştırmalarda geçerliğin sağlanması için verilerin doğrudan aktarılması önemlidir. Dolayısıyla bu çalışmada geçerliliğin sağlanması için "Ay'a Tırmanan Çocuk" kitabından bire bir alıntılara yer verilmiştir.

Çalışmada Miles ve Huberman (1994) tarafından oluşturulmuş güvenirlik formülü (Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılmıştır. Formül sonucuna göre araştırmacı ve alan uzmanları arasındaki kodlamanın tutarlılığı .88 çıkmıştır. Bu oran araştırmacı ve alan uzmanları arasındaki kodlamanın uyumu ve güvenirliğini göstermektedir. Çünkü Miles ve Huberman'ın formülüne göre kodlayıcılar arası görüş birliği en az %80 olmalıdır.

Çalışmanın inandırıcılığına artırabilmek adına veri seti birkaç kez farklı zaman dilimlerinde okunmuş, katılımcı düşünceleri herhangi bir filtreye tabi tutulmadan doğrudan aktarımla verilmiş, Ahıska Türklerinin eğitim problemleri farklı branş ve sınıf seviyesindeki öğretmen ve öğrencilerin penceresinden aktarılmıştır. Ayrıca araştırma raporu yazıldıktan sonra katılımcıların görüşlerine başvurulmuş, raporun onların düşüncelerini yansıtmayı yansıtmadığına dair teyit alınmıştır.

Merriam (2009), nitel araştırmalarda dış geçerliğin sağlanmasında, araştırma sonuçlarının transfer edilebilirliğini belirtir. Transfer edilebilirlikte en çok kullanılan yöntem betimlemeler olduğu için bu çalışmada büyülü gerçekçilikle ilgili kısımlar detaylı olarak verilmiştir.

3. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde “Ay’a Tırmanan Çocuk” isimli ocuk edebiyatı eserinde yer alan büyülü gerçekçi egelere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.1. “Ay’a Tırmanan Çocuk” Kitabındaki Büyülü Gerçekçi geler

Araştırmanın bu bölümünde “Ay’a Tırmanan Çocuk” kitabında yer alan büyülü gerçekçi ögeler incelenmiştir.

3.1.1. Olay rgs

Her Şey Paul’un okula gitmek istemediği bir gün başlar. Paul bir apartmanın bodrum katında annesi ve babası ile yaşayan bir çocuktur. Paul bu yüzden kendisini gökyüzüne çok uzak hissetmektedir. Paul bir gün karın ağrısını bahane ederek okula gitmez. Evde canının sıkılmasını istemeyen Paul ne yapsam diye düşünürken bir anda gökyüzüne dokunmaya karar verir ve olaylar başlar. Aslında Paul için gökyüzüne dokunmak apartmanın en tepesine çıkmak demektir.

Paul apartmanın en tepesine çıkarken bir kroşcu, bir kırmızı kadın ve köpeği ile karşılaşır ve sonunda 29. kata ulaşır. Apartmanın en son katında Mabel ile karşılacağını uyan Paul kendisinin Mabel’in ikizi olduğunu söyleyen Molly ile karşılaşır. Bu esnada Paul’un kaybolduğunu düşünen anne ve babası da 29. kata gelir. Paul ile sohbeti esnasında Paul’un gökyüzüne dokunma fikrini ğrenen Molly onu ve ailesini hemen kardeşi Benjamin’in yanına götürür. Benjamin kafasında uvalla yaşayan ve hayata dair felsefeleri olan bir kişidir. Olayların büyülü gerçekçi kısmı Benjamin ile tanıştıktan sonra yoğunlaşır. Paul’un Ay’ın aslında bir delik olduğu teorisini duyan Benjamin, Paul’un teorisini incelemek için doğruca apartmana gider. Bir merdiven ve birkaç komşu yardımıyla Paul göklere kadar çıkartılır ve Ay’a dokunur. Hatta Paul Ay’a dokunmakla kalmaz Ay’ın kenarına oturur ve Ay’ın içinde kalan kız çocuğu Fortuna ile arkadaşlık kurarak onu Dünya’ya götürür.

Kitap Benjamin’in hayat felsefeleri aracılığıyla çocuklara hayal kurmayı ve hayallerini hiç beklemeden harekete geçirmeyi ve savaşın dünyadaki en büyük kötülük olduğunu sezdirmektedir.

3.1.2. Gerçek ve Gerekdışının Uyumu

Büyülü gerçekçilik, gerçek ve gerçek dışının bir arada uyumlu bir Şekilde anlatılmasıdır. Yazar, gerçek ve gerçek dışını buluşturur ve bunu yaparken kitaptaki kahramanların buna

şayırmaya izin vermez. Yaşananlar hem kahramanlar için hem de okur için sıradandır. “Ay’a Tırmanan Çocuk” kitabında bu büyülü gerçekçi öğelere rastlanmaktadır. Kitapta hem gündelik hayattan ve ilişkilerden hem de olağandışlıklardan izler bulmak mümkündür. Paul’un bir apartmanın bodrum katında ailesi ile yaşaması ve bir gün karın ağrısını bahane ederek okula gitmemesi gerçek hayattan bir parça iken Paul’un gökyüzüne dokunmaya karar vererek bunu gerçekleştirmesi olağandışıdır (Almond, 2020: 11-12) Bu iki ögenin aynı zeminde kullanılması ise büyülü gerçekçiliğin önemli özelliklerinden biridir.

“Evvel zaman içinde, İngiltere’nin kuzeyindeki bir kentte, Paul adında çok yalnız bir çocuk yaşıyordu. Paul, yerin altında, büyük bir apartmanın dibindeki bodrum katında oturuyordu. Onun tepesinde, kat üstünde kat, aile üstünde aile vardı.” (s. 11)

“Ama ben yalnızca bodrum katında oturan Paul adlı çocuğum!” diye bağırdı Paul.” (s. 97)

Paul gerçek dünyada bir apartmanın bodrum katında yaşayan sıradan bir çocuktur. Kitabın hemen başında ve ortasında kendini belli eden bu gerçek dünya yaşamı başka paragraflarda da görülmektedir.

“Günlerden bir gün, Paul okula gitmedi, Başının ve karnının ağrıdığını söyledi. Ya mikrop kaptığı, ya grip olduğu ya da ateşi çıktığı için kendini iyi hissetmediğini iddia etti. Ama o da, annesi ve babası da aslında ciddi bir şey olmadığını biliyorlardı.” (s. 12)

“Paul o gününü nasıl geçireceğini düşünmeye başladı. Babasının işe gitmek üzere hazırlandığını, annesinin duşta şarkı söylediğini duydu.” (s. 12)

“Yanıt vermeden önce iyi düşünün,” dedi. “Taksi sürücülüğü dışında aslında ne yaparsınız?”

Ne mi?

Ne.

Aynı zamanda cam temizleyicisiyim,” dedi Paul’un babası.” (s. 72-73)

Paragraflardan anlaşıldığı üzere Paul anne ve babası ile yaşamaktadır. Paul her çocuk gibi bazen hasta olduğunu bahane ederek okula gitmemektedir. Paul’un anne ve babası ile yaşaması, babasının taksi sürücüsü ve cam temizleyicisi olması ve Paul’un bir okul hayatının olması kitaptaki gerçek dünya unsurlarındandır.

“Daire kapılarının açıldığı bir sahanlık vardı. Saksılıklar ve vazolar dolusu çiçek konmuştu. Koskocaman bir pencere, kuzeye doğru şehre tepeden bakıyordu. Paul caddelerin oluşturduğu trafik ağını, otomobilleri, otobüsleri ve kamyonları gördü. Oraya buraya gidip gelen minicik insanlar gördü, Aşağılarda uçuşup, çember çizen kuşlar gördü. Dört bir yana uzanan şehri, onun ötesindeki kırları, tepeleri, ormanları, ta uzaktaki dumanlı dağları ve

gerisindeki, yeryüzünün nerede bitip gökyüzünün nerede başladığını ayırt edemediği yerler gördü.” (s. 12-13)

“Nereden de buldun böyle bir şeyi?”

“Yapı marketten,” dedi Alfred. “54.99 lira.” (s. 77-78)

Paul’un apartmanın en yüksek katına çıktıktan sonra pencereden dışarı bakmasıyla kitapta bir şehrin betimlemesini okuyoruz. Bu şehir, gerçek dünyada var olan olağan bir şehirdir. Caddelerin oluşturduğu trafik ağı, otomobiller, otobüsler, kamyonlar, insanlar, yapı market, kuşlar, kırlar, tepeler, ormanlar ve dağlar bu şehirde bulunan ögelerdir. Dolayısıyla kitabın bu paragrafında da Paul’un gerçek dünyada yaşadığı anlaşılmaktadır.

Kitapta olağan ögeler bulunduğu gibi olağandışılıklar da bulunmaktadır. Paul’un Ay’a bir merdiven yardımıyla tırmanması ve hatta Ay’ın kenarında oturması ve Ay’ın içine girip yıllar önce oraya fırlatılmış Top-İnsan Fortuna ve ötekilerle tanışması olağandışı kurgunun belirtileridir.

“Evet,” dedi Paul. “29. Kat’a. Gökyüzüne çıkacağım” (s. 16).

“Herhalde yüksek binalardaki insanların uçup gitmesinden korkuyorlar. Ama ellerini aradan uzat. Gökyüzüne dokun.” (s. 29)

“El sallayıp, tırmanmaya deva etti, etti, etti ve en sonunda o kocaman Ay’a ulaştı. Ona dokunmak için elini uzattı, ama katı bir şey yoktu, yalnızca parlak ışıklı büyük bir daire vardı orada.” (s. 98)

“Ay’ın kenarına oturdu. Arkasında, ezelden beri var olan gece, dünya ve evren uzanıyordu. Önündeyse yalnızca gümüş rengi sonsuz bir ışık vardı. Ayakları ışığın içinde sallanıyordu.” (s. 103)

Paul’un Ay’a tırmanması ve ulaşması, gökyüzüne dokunması, Ay’ın kenarına oturması ve buradaki dünyaya hiç şaşırmadan hayranlık duyarak şahit olması gerçekdışı unsurlardır. Bu olağandışılıkların gerçek dünya ile uyumlu bir bütün oluşturması ise büyülü gerçekçi kurgunun izleridir.

“Ben, Top-İnsan Fortuna’yım!” diye açıkladı Fortuna. “Amcamın topuyla New York’ta Hudson Nehri’nin üstünden atıldım. Paris’in ünlü kilisesi Notre Dame’ın üstünden atıldım. Sekiz yaşına geldiğimde, İstanbul’daki Ayasofya’nın, Moskova’daki Kremlin’in, Hindistan’daki Tac Mahal’in, İngiltere’nin Bath kentindeki ünlü hamamların, Amerika’daki Niagara Şelalesi’nin ve Fransa’nın en görkemli şatolarının üstünden havayı yarıp geçtim. Sen de gelmiş, unutulduğumu söylüyorsun!” (s. 108)

“Sonra pilotlar, trapez sanatçıları, astronotlar, yaşamlarını kuş gibi uçmaya çalışarak geçiren tatlı kaçıklar ve benim gibi koca koca top namlularından fırlatılan iki kişi. Ve sana inanılmaz gelen gelecek varlıklar. Ve... senin gibi tırmanan çocuklar!” (s. 115-116)

Bir zamanlar gerçek dünyada yaşayan kız çocuğu Fortuna bir gün amcası tarafından topla fırlatılır ve dünyanın farklı yerlerine uğrayarak havayı yarıp Ay’a geçmiştir. Fortuna’nın topla fırlatılması ve uzun bir zaman Ay’ da farklı varlıklarla yaşaması olağandışı dünyanın kurgusudur.

3.1.3. Olağandışı Karakterler

Gerçek ve gerçekdışı dünyanın bir arada yer aldığı büyülü gerçekçi metinlerde sıradan ve sıra dışı karakterler de birlikte yer alabilir. Bir eşyanın, hayvanın ya da bitkinin konuşması, insanlarla iletişime geçmesi de onları sıra dışı karakterler yapabilir.

“Kardeşim çok ama çok utangaçtı. O kadar ki, neredeyse hiç konuşmazdı. O kadar ki, yirmi yaşına kadar başına kahverengi bir kesekâğıdı geçirmiş olarak yaşadı. Sonunda kesekâğıdını çıkardığında, sakalı kocaman uzamıştı ve o kadar solgun, yakışıklı ve saftı ki, annem kızları kovalamak için kova kova su dökmekten başını alamaz oldu.” (s. 47)

Kitapta yer alan kahramanlardan Benjamin’in ilginç, olağandışı özellikleri vardır. Benjamin yirmi yaşına kadar kafasında bir kesekâğıdı ile yaşamış ve Son Başbelasışeysi Savaşı’na katılmıştır (Almond, 2020:47).

“Kaniş onlara doğru uçuyordu. Tıraşlanmış beyaz tüyleri ve gösterişli kırmızı ceketi içinde çok sevimli görünüyordu. Üstüne bir rozet tutturulmuştu: 7 YAŞINDA.”

“Doğum günün kutlu olsun, Clarence!”

“Teşekkürler, Paul,” dedi Clarence. “Ay’ın ilerlediğini haber vermeye geldim sana. Birazdan merdiven düşecek. Annen çok kaygılı. Benjamin ise sakin. Senin gibi bir çocuğun mutlaka tam zamanında merdivene geri döneceğini söylüyor. Ama ısrar ediyorum. Çabuk ol! Hav!” (s.132)

“Clarence aşağıya uçarak, “Sosisli Sandviç!” diye bağırdı. “Artık sosisli sandviiç zamanı, diyor.” (s. 136)

“Clarence taklalar atarak tepelerinde uçup duruyordu. Bir yandan da tatlı mı tatlı bir sesle, “Güvercin Gibi Kanatlansam” şarkısını söylüyordu. Clara içini çekti, gururla onu izledi.

“Clarence,” dedi, “gerçekten de örnek bir kanişsin.”

“Teşekkür ederim, canım” dedi Clarence.” (s. 137)

Clarence, Paul’un komşusu olan Clara’nın köpeğidir. Köpeği olağandışı yapan özellik onun Ay’a uçuşması ve Paul ile konuşmasıdır. Köpeğin uçuşmasını ve konuşmasını büyülü gerçekçi bir öge yapan ise Paul’un bu duruma şaşırmadan köpeğe cevap vermesidir.

3.1.4. Sorunların Çözümü

Fantastik kurguda kahraman sorunun çözümü için olağandışı bir dünyaya gider ve sorunu çözdükten sonra gerçek dünyaya döner. Büyülü gerçekçilikte ise sorunlar da çözümler de iki dünyada uyumlu bir şekilde yer alır. “Ay’a Tırmanan Çocuk” ta da bu büyülü gerçekçilik ögesine rastlanmaktadır.

“Babası onu merdivenin tepesine çekmişti. Sıkıca kucaklaştılar. Sonra Paul dönüp parlak ışığın içine doğru uzandı. Fortuna’nın elini elinde hissetti. Onu yukarı çekti ve koyu tenli, siyah saçlı, kara gözlü kızın, ışığın içinden yavaş yavaş çıktığını gördüler.” (s. 135)

Fortuna, güç bela yanlarına tırmandı.

“Bu Fortuna,” dedi Paul. “Ay’ın içinden arkadaşım

“Merhaba tatlım,” dedi.

“Merhaba,” diye fısıldadı Fortuna; birden utanmıştı. (s. 136)

“Fortuna, Paul’le annesinin arasına oturmuştu. Yavaş yavaş, ürkek ürkek yemeğini yerken giderek utangaçlığı azaldı. Rahatlayıp gülümsedi. Ay’daki anılarını, pterodactylus’ları, bombardıman pilotlarını, planörlerini ve muhteşem ışığı mırıl mırıl anlatmaya başladı.” (s. 138)

Paul Ay’a dokunduktan sonra da olağandışlıklar gerçek dünyada devam eder. Paul yanına Fortuna’yı da alır ve aşağıda onu bekleyenlerle Fortuna’yı tanıştırır hatta birlikte yemek bile yerler.

3.1.5. Dilin Masalsı Kullanımı

Büyülü gerçekçi metinlerde dil, özgün şekilde kullanılır ve dille çeşitli oyunlar oynanarak büyülü gerçekçi anlatım tarzı güçlendirilir. Büyülü gerçekçi metinlerde masalsı ifadeler de yer alabilir. David Almond’ın “Ay’a Tırmanan Çocuk” adlı eserde masalsı ifadelere rastlanmaktadır.

“Evvel zaman içinde, İngiltere’nin kuzeyinde bir kentte, Paul adında çok yalnız bir çocuk yaşıyordu. Paul, yerin altında, büyük bir apartmanın dibindeki bodrum katında oturuyordu. Onun tepesinde, kat üstünde kat, aile üstünde aile vardı.” (s. 11)

“Günlerden bir gün, Paul okula gitmedi, Başının ve karnının ağrıdığını söyledi. Ya mikrop kapıldığı, ya grip olduğu ya da ateşi çıktığı için kendini iyi hissetmediğini iddia etti. Ama o da, annesi ve babası da aslında ciddi bir şey olmadığını biliyorlardı.” (s. 12)

“Evvel zaman içinde” ve “günlerden bir gün” kelime grupları masalsi ifadeleri çağrıştırmaktadır.

3.1.6. Zamanda Kayma

Büyülü gerçekçi metinlerde zamanda kayma da olmaktadır. Zaman bu metinlerde bazen belirsizdir bazen de çok yönlüdür. “Ay’ a Tırmanan Çocuk” kitabında çok sık zaman kaymaları yer almamakla birlikte zamanda belirsizliğin ve sorgulamanın olduğu bir kısım bulunmaktadır.

“Ama siz ufak tefektiniz,” dedi Paul. “Saçlarınız da kıvırcıktı ve...”

“Aa, o eskidendi,” dedi Benjamin. “Zamana ayak uydurmak gerek.”

“Ama daha bir saat önceydi,” dedi Paul.

“Bir saat!” dedi Benjamin. “Değil bir saat, bir saniyede bile neler neler olur. Az önce bana olanları gördün. Sonra Plüton’u düşün.” (s. 156)

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada David Almond’ ın yazmış olduğu “Ay’ a Tırmanan Çocuk” isimli çocuk romanı incelenmiştir ve eserin büyülü gerçekçi anlatım tarzına sahip olduğuna ulaşılmıştır. Yazar, kitapta büyülü gerçekçi anlatım tarzını kullanarak çocukları yaşama ilişkin felsefi bir yolculuğa çıkarmış ve hayal gücünü kullanmanın gücünü çocuklara sezdirmiştir.

Çalışmada, “Ay’ a Tırmanan Çocuk” kitabının gerçek ve gerçekdışı öğeleri bir arada barındırdığı belirlenmiştir. Eserde bu iki dünyanın birlikteliğine şaşırmayan kahramanlar da büyülü gerçekçi anlatım tarzını destekleyen diğer özelliktir. Böylelikle yazar büyülü gerçekçi anlatım tarzı ile vermek istediği mesajı doğrudan didaktik unsurlarla vermek yerine çocuğu eğlendiren düşsel bir dünyada vermektedir. Büyülü gerçekçi eserlerin en temel özelliği gerçek ve gerçekdışının dengeli bir şekilde sunulmasıdır. Bu yapıtlarda gerçek ve gerçekdışı aynı düzlemde yer alırken kitabın kahramanları bu iki dünyanın birlikteliğine şaşırmaz ve durumu olağan karşılar. Dolayısıyla “Ay’ a Tırmanan Çocuk” kitabı büyülü gerçekçiliğin en temel özelliğini barındırmaktadır. Paul, ailesi ve komşuları gerçek dünyanın içinde gerçekdışı unsurları yaşamaktadır. Aslan (2017) ve Kuşçu (2014) çalışmalarında incelemiş oldukları çocuk edebiyatı ürünlerinde büyülü gerçekçiliğin bu temel özelliği içerdiğine değinmişlerdir ve gerçek ile gerçekdışının uyumlu bir şekilde kaleme alındığını belirterek incelemiş oldukları kitapların büyülü gerçekçi bir anlatıma sahip olduklarına karar vermişlerdir. Florance ve Sylus (2019) çalışmalarında Roald Dahl’ın “Charlie’nin Çikolata Fabrikası” ve “Koca Sevimli

Dev” romanlarındaki didaktik değerleri verirken kullandığı anlatı tekniğini incelemişlerdir ve romanlarda kullanılan sayısız tekniklerden birinin de büyülü gerçekçilik olduğunu tespit etmişlerdir. Büyülü gerçekçilik, büyülü ve gerçeğin yan yana gelmesidir. “Charlie’nin Çikolata Fabrikası” ve “Koca Sevimli Dev”, çocuklara iyiyi ve kötüyü ayırt etmeyi öğretirken gerçek ve olağanüstü unsurları bir arada kullanmıştır.

“Ay’a Tırmanan Çocuk” kitabında David Almond ketum davranarak gerçek ve gerçekdışı bir arada kullanması ile ilgili herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Bu da büyülü gerçekçi metinlerin bir özelliğidir. Walter’a (1993) göre yazar ketum davranmalıdır ve olaylar karşısında okura bir açıklama yapmamalıdır.

“Ay’a Tırmanan Çocuk” eserinde yazar herhangi bir düşünce deneyimini aktarmaz. David Almond, Paul’un gerçek ve gerçekdışı dünyada yaşadığı yaşam tecrübesini kaleme almıştır. Özsevgeç’ e (2015) göre büyülü gerçekçilik düşünce deneyimlerini aktarmaz; farklı bir gerçeklik deneyimini yaşayan insanların bakış açılarını kullanır.

David Almond’ ın “Ay’a Tırmanan Çocuk” adlı kitabında Paul ve diğer kahramanlar sorunun çözümünü her iki dünyada arar ve çözüm gerçekdışı dünyada sonlanmaz. Aslan (2017) çalışmasında sorunların çözümü konusuna fantastik kurgu ve büyülü gerçekçi kurguyu karşılaştırarak değinmiştir. Eğer kahraman sorunun çözümü için olağandışı bir dünyaya gider ve sorunu çözdükten sonra gerçek dünyaya dönerse bu fantastik bir kurgudur fakat kahraman sorunu ve çözümü iki dünyada da ele alırsa kitap büyülü gerçekçi bir kurguya sahiptir.

Çalışmada çocuk edebiyatı ürünlerinden David Almond’ın “Ay’a Tırmanan Çocuk” isimli kitabı büyülü gerçekçilik çerçevesinde incelenmiştir ve büyülü gerçekçiliğe uygunluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Yazar kitapta gerçek ve gerçekdışını birlikte ele almıştır. Aynı zamanda yazar bu kurguda kahramanın olaylara şaşırmasına izin vermemiştir. Sorunların çözümü için iki dünyayı da eserine alan yazar vermek istediği mesajı salt gerçek dünyada vermemiş çocukların dünyalarına uygun olan düşsel öğeleri de kullanmıştır. Büyülü gerçekçi metinlerde masalımsı ifadeler ve zaman kaymalarına da rastlanmaktadır. Çalışmada incelenen “Ay’a Tırmanan Çocuk” adlı kitapta bu iki unsura da rastlanmıştır. Bu bağlamda kitabın büyülü gerçekçi anlatıma sahip olduğu tespit edilmiştir. “Ay’a Tırmanan Çocuk” büyülü gerçekçi bir çocuk romanı olarak çocukların dünyayı tanımalarına, kendi düşsel dünyaları ile yetişkin yaşamının gerçeklikleri arasında bağ kurmalarına yardım etmektedir. Dolayısıyla çocuklar bu kitapla buluşturulmalıdır.

Kaynakça

- Almond, D. (2020). *Ay'a tırmanan çocuk* (Çev: Mine Kazmaoğlu). İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Aslan, Y. (2017). Susanna Tamaro'nun "Tombul Yürek" kitabında büyüülü gerçekçilik. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1, 42-50.
- Bars, M. E. (2013). Mitlerde büyüülü gerçekçilik. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 219-230.
- Bars, M. E. (2012). Oğuz Kağan Destanı'nda büyüülü gerçekçilik. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (6), 27-23.
- Bowers, M. A. (2004). *Magic(al) realism*. New York: The New Critical Idiom.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. California: Sage Publications.
- Cuddon, J. A. and Claire P. (1998). *A dictionary of literary terms and literary theory*. Cornwall: Blackwell
- Erdem, S. (2011). Büyüülü gerçekçilik ve halk anlatıları. *Milli Folklor*, 91, 175- 188.
- Ergeç, Z. (2020). *Hasan Ali Toptaş'ın "Beni Kör Kuyularda" adlı romanında büyüülü gerçekçiliğin izleri*. 7. Uluslararası Kültür ve Medeniyet Kongresi, 460-466.
- Florance S. S. and Sylus, R. M. (2019). Didacticism through magical realism in Roald Dahl's Charlie and the Chocolate Factory and The BFG. *Labyrinth: An International Refereed Journal of Postmodern Studies*, 10 (3), 126-134.
- Guenther, I. (2012). Magic Realism, New Objectivity, and the Arts during the Weimar Republic. *Zamora ve Faris* 33-73.
- Gürel, Z., Temizyürek, F. ve Şahbaz, N.K. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Öncü Kitap.
- Kan, A. (2015). Ölçme araçlarında bulunması gereken nitelikler. H. Atılgan (Ed.) içinde, *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karaman, G. (2015). *Çocuk ve gençlik edebiyatındaki sihirsiz unsurlar üzerine düşünceler*. II. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, 95-102.
- Küçükler Kuşçu, N. (2014). Büyüülü gerçekçilik ve çocuk edebiyatı: "Garajdaki Giz" örneği. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 119-127.
- Latham, D. (2007). The cultural work of magical realism in three young adult novels. *Children's Literature in Education*, 38 (1), 50-70.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52 (2), 250-260.

- Onay, E. (2011). Gölgesizler’ de masal, efsane ve büyülü gerçekçilik. *Millî Folklor*, 91, 221-225.
- Özdemir, G. (2013). Romanın varoluş serüveni. *Turkish Studies*, 8 (13), 1281-1292.
- Özsevgeç, Y. (2015). Büyülü gerçekçi kurgu üzerine. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 39 (8), 188-194.
- Özüm, A. (2009). *Angela Carter ve büyülü gerçekçilik*. Ankara: Ürün Yayınları.
- Punter, D. (2005). “*Angela Carter’s Magic Realism*”. *The Contemporary British Novel*. Acheson James and Sarah C. E. Ross, ed. Edinburg: Edinburg University Press, 48-57.
- Sever,S. (2013). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Şimşek, H. & Yıldırım, A. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şirin, M.R. (2016). Edebiyat ve çocuk edebiyatı edebiyatın amacı ve işlevi. *Türk Dili*, CX (780), 12-31.
- Todorov. T. (2004). *Fantastik: edebi türe yapısal bir yaklaşım* (Çev: Nedret Öztokat). İstanbul: Metis Yayınları.
- Turgut, C. Ö. (2003). *Latife Tekin’in yapıtlarında büyülü gerçekçilik*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara: Bilkent Üniversitesi.
- Walter, R. (1993). *Magical realism in contemporary chicano fiction*. Frankfurt am Main: Vervuert Verlag.

Extended Summary

1. Introduction

Magical realism allows the child to have fun and prepare for the reality of life. Magical realistic works enable the child to get to know the world by making use of dreams, rich imagination and magic. In particular, the works of literature in which magical realism and fantasy are used in solving problems appear more frequently now. Developing the child's imagination is through bringing the child together with quality children's literature products containing imaginary elements. Because children's interests are close to the imaginary. In this context, magical realist books attract the attention of children.

2. Method

This study is conducted with a qualitative research method. The document analysis technique was used. In this study, the work of children's literature titled "The Boy Who Climbed into the Moon" is analyzed in terms of the magical realism. The problem of this study can be defined as "How the" magical realism is handled in the book titled "The Boy Who Climbed into the Moon" The data was analyzed with content analysis technique.

3. Findings, Discussion and Results

In the study, David Almond's book "The Boy Climbing to the Moon", which is one of the children's literature products, was examined within the framework of magical realism and its suitability for magical realism was tried to be determined. The author dealt with the real and the unreal together in the book. At the same time, the author did not allow the hero to be surprised by the events in this fiction. The author, who took both worlds to his work for the solution of the problems, did not give the message he wanted to give only in the real world, but also used the imaginary elements suitable for the worlds of children. Legendary expressions and time in magical realist texts In this study, the children's novel "The Boy Climbing to the Moon" written by David Almond has been examined and it has been found that the work has a magical realist narrative style. The author took the children on a philosophical journey about life by using the magical realistic style of narration in the book and made the children feel the power of using their imagination.

In the study, it has been determined that the book "The Boy Climbing to the Moon" contains real and unreal elements together. The heroes who are not surprised by the coexistence of these two worlds in the work are another feature that supports the magical realistic narrative style. In this way, the author gives the message he wants to give with his magical realistic style of narration, in an imaginary world that entertains the child, instead of giving directly with didactic elements. The most basic feature of magical realist works is the balanced presentation of real and unreal. While the real and the unreal are on the same plane in these works, the heroes of the book are not surprised by the coexistence of these two worlds and consider the situation normal. Therefore, the book "The Boy Climbing the Moon" contains the most basic feature of magical realism. Paul, his family and neighbors live in the real world with unreal elements.

In his book "The Boy Who Climbed the Moon", David Almond was reticent and did not make any statement about his use of the real and the unreal. This is also a feature of magical realist texts.

In his work "The Boy Climbing to the Moon", the author does not convey any thought experience. David Almond has written about Paul's life experience in the real and unreal world. In David Almond's book "The Boy Climbing the Moon", Paul and other heroes seek the solution of the problem in both worlds, and the solution does not end in the unreal world. In the study, David Almond's book "The Boy Climbing to the Moon", which is one of the children's literature products, was examined within the framework of magical realism and its suitability for magical realism was tried to be determined. The author dealt with the real and the unreal together in the book. At the same time, the author did not allow the hero to be surprised by the events in this fiction. The author, who took both worlds to his work for the solution of the problems, did not give the message he wanted to give only in the real world, but also used the imaginary elements suitable for the worlds of children. In magical realist texts, fable-like expressions and time shifts are also encountered. In the book called "The Boy Climbing to the Moon", which was examined in the study, these two elements were also encountered. In this context, it has been determined that the book has a magical realist narrative. As a magical realist children's novel, "The Boy Climbing to the Moon" helps children get to know the world and make connections between their imaginary worlds and the realities of adult life. Therefore, children should be introduced to this book.

Kara, N. ve Yıldız, D. (2021). “Ay’a Tırmanan Çocuk” kitabında yer alan büyüli gerçekçi ögeler. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 4 (2), 182-201.